

NIEUWE OPGAVEN

Registratienummer: 23.111121

Aan	De verenigde vergadering	Datum 29 nov 2023
Van	D&H	Datum 17 okt 2023
Onderwerp	Nieuwe opgaven binnen de waterketen	

Portefeuillehouder: Bas Knapp

Voorgesteld besluit

1. Voor het bepalen van de volgorde van het oppakken van de nieuwe opgaven de volgende criteria te gebruiken: de hotspotanalyse, het meekoppelen met projecten en de grootte uit de EU-richtlijn;
2. Volgend uit deze criteria de nieuwe opgaven als volgt te prioriteren: Gouda, Haarlem Waarderpolder en Zwaanshoek.

Context

De EU heeft de richtlijn stedelijk afvalwater geactualiseerd. Het ontwerp van deze richtlijn ligt nu bij de lidstaten ter consultatie. Naar verwachting stelt de EU de richtlijn medio 2024 vast. Vooruitlopend hierop heeft Rijnland in het coalitieakkoord Rijnland op Peil 2023 ambities opgenomen om deze opgaven op te pakken. Portefeuillehouder Knapp heeft in de VV van 27 september 2023 middels een beeldvormende presentatie de criteria en daaruit volgende prioritering met de VV gedeeld en toegezegd dit, gehoord hebben de VV, in november besluitvormend voor te leggen. Omdat de urgentie hoog is, is snelle besluitvorming belangrijk zodat we in 2024 kunnen starten. De benodigde middelen staan in de begroting 2024. Ook heeft de portefeuillehouder toegezegd een beeldvormende sessie te organiseren, waarin we dieper kunnen ingaan op medicijnresten. Die sessie staat vooralsnog gepland voor begin 2024.

Argumenten

1.1 De prioritering volgt de hotspotanalyse medicijnresten.

Enkele jaren geleden heeft Rijnland een regionale hotspotanalyse uitgevoerd volgend op een landelijke analyse door Stowa. Deze analyses geven handvatten om de ernst van de emissies te bepalen en te bepalen op welke locaties het treffen van maatregelen het meeste effect heeft. Die locaties noemen we hotspots. Hierbij spelen de grootte van de zuivering, de kwaliteit van het geloosde effluent, het effect op de concentraties van het ontvangende water, en de invloed van de lozing op de rest van het gebied mee. De volgende locaties kwamen uit de hotspotanalyse naar voren: Gouda, Haarlem Waarderpolder, Leiden Zuidwest, Leiden Noord, Zwaanshoek en Noordwijk. Op Leiden Noord staat inmiddels een PACAS-installatie voor het verwijderen van medicijnresten.

In het coalitieakkoord staat dat we de komende jaren 2 à 3 locaties oppakken en hiervoor is ca. 35 mln. opgenomen in de meerjarenbegroting tot en met 2028. De kosten van een installatie om medicijnresten te verwijderen of extra N en P te verwijderen variëren op basis van grootte, gekozen technologie (niet elke technologie kan op elke zuivering worden toegepast) en andere omstandigheden. Per geval moeten we daarom bekijken welke opties het beste op die locatie passen en welke kosten daarbij horen. In het MJP is rekening gehouden met een gemiddelde aan kosten.

1.2 De prioritering sluit aan bij geplande renovaties.

Rijnland werkt aan een omvangrijk investeringsprogramma om de assets in de waterketen op orde te krijgen. De komende jaren staan nog een aantal grote renovaties op de planning: Gouda, Leiden-Noord, Leiden-Zuidwest, Zwaanshoek en uiteraard Haarlem Waarderpolder. Het koppelen van de nieuwe opgaven aan geplande renovaties leidt tot lagere kosten en een snellere realisatie.

1.3 De prioritering volgt de EU-richtlijn.

De EU-richtlijn geeft strengere normen voor stikstof en fosfaat en geeft normen voor medicijnresten. De richtlijn stelt dat Rijnland eerst de grote zuiveringen moet aanpakken en daarna (mogelijk) de kleinere. Dit geldt zowel voor stikstof- en fosfaatverwijdering als voor medicijnresten. Zes zuiveringen voldoen aan deze criteria en zullen we dus eerst moeten oppakken. Hiervoor staat in het coalitieakkoord geen limiet en is ca. €120 mln. opgenomen tot en met 2031.

1.4 Het combineren van de criteria geeft de voorgestelde volgorde.

In de tabel op de volgende bladzijde staan de zuiveringen van Rijnland, exclusief de drie zuiveringen die gaan sluiten (Haarlem Schalkwijk, Heemstede en Leimuiden).

- In de eerste kolom staat de naam van de zuivering;
- De tweede kolom laat zien welke zuiveringen als hotspot uit de analyse komen;
- In de derde kolom staat op welke locaties we een renovatie uitvoeren of nog gaan uitvoeren;
- De vierde kolom laat zien welke zuiveringen volgens de EU-richtlijn we eerst moeten oppakken op basis van grootte en welke zuiveringen al voldoen aan de nieuwe normen.

Hieruit volgt dat drie locaties aan alle criteria voldoen: Gouda, Haarlem Waarderpolder en Zwaanshoek. Op al deze locaties loopt of start een renovatie, alle drie vallen binnen de criteria uit de EU-richtlijn en alle drie zijn een hotspot. Voor Haarlem Waarderpolder is eerder al besloten een vierde trap (om te voldoen aan de strengere eisen voor N en P) toe te voegen. Het ligt daarom voor de hand dat we met deze drie locaties starten.

Echter loopt op Leiden Zuidwest daarnaast de komende jaren ook een renovatieproject. Het meenemen van de nieuwe opgaven lijkt daarom logisch, maar past niet binnen de afspraak uit het coalitieakkoord om 2 à 3 medicijnrestverwijderingsinstallaties te plaatsen. We zullen daarom in de renovatie rekening houden met deze uitbreiding in de nabije toekomst. Op een later moment volgt besluitvorming over de aanpak van de volgende serie.

Naam	Hotspot	Werk	Grootte
Alphen K&Z	Nee	Nee	95.000 (voldoet al
Alphen N	Nee	Nee	70.000 (voldoet al)
Bodegraven	Nee	Nee	76.000
Gouda	Ja	Ja	140.000
Haarlem WP	Ja	Ja	203.000 (al voorzien)
Katwijk	Nee	Nee	203.000
Leiden N	Voldoet al	Ja	140.000 (voldoet al)
Leiden ZW	Ja	Ja	114.000

Lisse	Nee	Nee	44.000
Nw Wetering	Nee	Nee	32.000
Nieuwveen	Nee	Nee	41.000
Noordwijk	Ja	Nee	100.000
Velsen	Nee	Nee	133.000
Waddinxveen	Nee	Nee	65.000
Zwaanshoek	Ja	Ja	203.000
Zwanenburg	Nee	Nee	305.000

Risico's

1.1 Tijdens de uitwerking blijkt het niet mogelijk / veel complexer.

In het coalitieakkoord is met een gemiddelde van de kosten van de diverse technologieën gerekend. We verwachten dat we hiermee voldoende middelen hebben, omdat we een mix van technologieën gaan krijgen over de diverse zuiveringen. Het risico bestaat echter dat we op alle zuiveringen op de duurste variant terecht komen. Of dat diverse aanvullende maatregelen nodig zijn. Voor Haarlem Waarderpolder liggen al er onderzoeken naar het toevoegen van een medicijnrestverwijderingsinstallaties waardoor er dus vrij goed is aan te geven welke kosten hierbij horen. Begin 2024 volgt hierover een scopewijzigingsbesluit naar het bestuur. En op Gouda gaan we een fullscale pilot uitvoeren met andere partijen waaronder Dunea waardoor de kosten hier relatief laag zijn.

1.2 De regels van de EU veranderen significant.

Naar verwachting stelt de EU medio 2024 de richtlijn vast. Dan weten we welke eisen er gaan gelden voor de zuiveringen, voor welke zuiveringen dit geldt, en per wanneer. Door nu te beginnen lopen we een (beperkt) risico dat we onnodige kosten maken. Alle signalen tot nu toe duiden erop dat in ieder geval de grotere zuiveringen moeten gaan voldoen aan strengere eisen. Alle geprioriteerde locaties halen die eisen nu nog lang niet, dus ook bij iets minder strenge nieuwe eisen moeten we maatregelen treffen. Rijnland heeft nauw contact met de Unie van Waterschappen over het besluitvormingstraject en de signalen over zienswijzen van lidstaten.

Vervolg

Bij instemming met het voorliggende besluit, voegen we een medicijnrestverwijderingsinstallaties toe aan de scope van Haarlem Waarderpolder. De exacte invulling en impact daarvan in tijd en geld maken we begin 2024 bestuurlijk inzichtelijk middels een scopewijziging.

Daarnaast organiseren we begin 2024 een beeldvormende sessie om door te praten over medicijnresten in de breedte, inclusief o.a. bronaanpak, resultaten van de Pacas-installatie op Leiden Noord en resultaten van collega-waterschappen.